

PORTUGALIA

Informacja o sytuacji gospodarczej i stosunkach gospodarczych z Polską

INFORMACJE OGÓLNE

Powierzchnia	92 090 km ²	
Ludność	10 355 493	
Głowa państwa	prezydent Marcelo Rebelo de Sousa	od 9 marca 2016 r.
Premier	António Costa	od 26 listopada 2015 r.
minister nauki, technologii i szkolnictwa wyższego	Elvira Fortunato	od 30 marca 2022 r.
minister gospodarki i gospodarki morskiej	António José da Costa Silva	od 30 marca 2022 r.
minister spraw zagranicznych	João Gomes Cravinho	od 30 marca 2022 r.
Ambasador Republiki Portugalskiej w RP	Luís Manuel Ribeiro Cabaço	od 17 stycznia 2019 r.
Ambasador RP w Republice Portugalskiej	Joanna Maria Pilecka	od sierpnia 2021 r.
najbliższe wybory parlamentarne	2023 r.	

1. Podstawowe informacje

Portugalia jest republiką półprezydencką. Głową państwa jest prezydent, który powołuje premiera i pozostałych członków rządu. Władzę ustawodawczą sprawuje Zgromadzenie Republiki – jednoizbowy parlament, złożony obecnie z 230 członków, wybieranych w wyborach powszechnych na 5-letnią kadencję.

Ostatnie wybory parlamentarne odbyły się 6 października 2019 roku. Wybory wygrała Partia Socjalistyczna, zdobywając ponad 36-procentowe poparcie i tym samym 108 miejsc w Zgromadzeniu Republiki. Partia nie uzyskała jednak większości umożliwiającej samodzielne rządzenie. Drugie miejsce zdobyła Partia Socjaldemokratyczna (PSD), która uzyskała 79 mandatów (niemal 28% głosów). Był to zarazem najgorszy wynik PSD w wyborach parlamentarnych od 1983 roku. Blok Lewicowy uzyskał 19 miejsc w parlamencie, natomiast Partia Ludowa i Portugalska Partia Komunistyczna – odpowiednio – 18 i 17 mandatów. Pojedyncze miejsca zdobyły także partie proekologiczne.

Republika Portugalska jest podzielona na 308 gmin, które dzielą się na 3092 sołectw. Z prawnego punktu widzenia jednostkami administracyjnymi kraju są rząd oraz na poziomie lokalnym – gminy i sołectwa.

Portugalia jest członkiem Unii Europejskiej od 1 stycznia 1986 roku. Ponadto 26 marca 1995 r. przystąpiła do strefy Schengen, natomiast 1 stycznia 1999 r. do strefy euro. Jest także członkiem takich organizacji i instytucji międzynarodowych jak: Rada Europy, NATO, OECD oraz WTO.

2. Sytuacja gospodarcza

PODSTAWOWE WSKAŹNIKI MAKROEKONOMICZNE

Wskaźniki/Rok	2016	2017	2018	2019	2020*	2021*	2022*	2023*
PKB (w mld EUR)	186,490	195,947	205,184	214,374	200,087	211,279	-	-
PKB na 1 mieszkańca (w EUR)	17,010	17,650	18,190	18,670	17,070	17,920	-	-
PKB (wzrost w %)	1,9	3,5	2,8	2,5	-8,4	4,9	4,0	2,1
Deficyt lub nadwyżka budżetowa (% PKB)	-1,9	-3,0	-0,3	0,1	-5,8	-2,8	-3,0	-
Dług publiczny (% PKB)	131,5	126,1	121,5	116,6	135,2	127,4	119,9	115,3
Inflacja (HICP w %)	0,6	1,6	1,2	0,3	-0,1	0,9	6,1	1,9
Bezrobocie (w %)	11,1	8,9	7,0	6,5	6,8	6,6	5,7	5,5
Eksport towarów i usług (w mld EUR)	74,989	83,717	89,144	93,271	74,097	88,822	-	-
Import towarów i usług (w mld EUR)	72,849	81,739	88,194	92,302	78,323	95,304	-	-
Bilans handlowy (towary i usługi w mld EUR)	2,140	1,978	0,950	0,969	-4,226	-6,482	-	-

Źródła: EUROSTAT; UNCTAD (dane dot. inwestycji bezpośrednich); * DG ECFIN Economic Forecast

Portugalia jest krajem rozwiniętym, o wysokim dochodzie narodowym. W 2019 r. PKB na mieszkańca wyniosło 79% średniej UE28 (wzrost z 75% w 2012 r.), natomiast w 2019 r. wskaźnik HDI (wskaźnik rozwoju społecznego) dla Portugalii wyniósł 0,864 (38. miejsce na świecie). Według danych OECD PKB wg parytetu siły nabywczej do końca 2018 r. wyniosło 32 554 USD na mieszkańca.

Od czasu przystąpienia do Wspólnoty Europejskiej w 1986 r. Portugalia stała się zróżnicowaną i gospodarką opartą w coraz większym stopniu na usługach. W ciągu kolejnych dwóch dekad rządy sprywatyzowały wiele firm kontrolowanych przez państwo i zliberalizowały kluczowe obszary gospodarki, w tym sektory: finansowy i telekomunikacyjny. Państwo przystąpiło do Unii Gospodarczej i Walutowej w 1999 r. i 1 stycznia 2002 r. wraz z 11 innymi członkami UE wstąpiło do strefy euro.

Portugalia jest jednym z krajów o najniższym PKB per capita w Europie Zachodniej. Mimo to państwo jest wysoko notowane pod względem poziomu życia.

Średnie wynagrodzenie w Portugalii wynosi obecnie ok. 1170 euro miesięcznie, a płaca minimalna gwarantowana prawnie wynosi 775,8 euro miesięcznie.

W 2018 r. łączny wkład Portugalii do budżetu UE wyniósł 1,699 mld euro, co stanowiło 0,86% PKB kraju. Z kolei w tym samym okresie środki otrzymane z UE były na poziomie 5,011 mld euro (2,55% PKB państwa).

W latach 90. portugalska gospodarka rozwijała się szybciej niż średnia Unii Europejskiej, ale tempo wzrostu spadło w latach 2001 – 2008. W 2008 r. gospodarka portugalska doświadczyła najpoważniejszej recesji od lat 70-tych, co spowodowało konieczność wsparcia finansowego dla kraju ze strony Komisji Europejskiej, Europejskiego Banku Centralnego i Międzynarodowego Funduszu Walutowego. Wówczas rząd wprowadził cięcia wydatków i podwyżki podatków w celu spełnienia warunków pakietu pomocy finansowej UE-MFW, podpisanego w maju 2011 roku. Pakiet ratunkowy wymagał od Portugalii wprowadzenia szeregu środków oszczędnościowych w zamian za wsparcie finansowe w wysokości 78 mld EUR. Program naprawczy zakończył się pomyślnie w maju 2014 r., jednak Portugalia potwierdziła swoje zobowiązania do utrzymania kierunku i tempa reform. W momencie zakończenia procesu ratunkowego gospodarka zmniejszyła się o 0,7% w I kwartale 2014 r., natomiast bezrobocie, choć nadal na wysokim poziomie, zmalało do 15,3%. Ożywienie gospodarcze nabrało rozpędu w 2015 r. dzięki silnemu eksportowi i ponownemu wzrostowi konsumpcji prywatnej. Wzrost PKB przyspieszył w 2016 r. i osiągnął 2,8% w 2017 r. Bezrobocie utrzymywało się na wysokim poziomie 8,9% w 2017 r., ale od czasu osiągnięcia najwyższego poziomu

Pod koniec czerwca 2017 r. Międzynarodowy Fundusz Walutowy opublikował raport aktualizacyjny na temat stanu portugalskiej gospodarki z silnymi perspektywami krótkoterminowymi oraz wzrostem inwestycji i eksportu w poprzednich latach. Z powodu nadwyżki budżetowej w 2016 r. Rada Unii Europejskiej podjęła w czerwcu 2017 r. decyzję o zakończeniu procedury nadmiernego deficytu, nałożonej na Portugalię w grudniu 2009 roku. System bankowy stał się bardziej stabilny, choć nadal występowały problemy związane z kredytami oraz zadłużeniami przedsiębiorstw. MFW zalecił pracę nad rozwiązaniem tych problemów, aby Portugalia mogła przyjąć więcej inwestycji prywatnych.

Po latach recesji gospodarczej Portugalia odnotowała w 2018 r. najwyższy **wzrost gospodarczy** od 20 lat, a dużo portugalskich przedsiębiorstw odzyskało płynność finansową i dysponowało coraz większymi środkami na nowe inwestycje i zamówienia. Ponadto, jednostki administracji publicznej – zarówno na szczeblu ogólnokrajowym, jak i lokalnym – otrzymały wsparcie budżetowe na organizację **przetargów publicznych**.

W 2019 r. PKB Portugalii wzrosło powyżej średniej dla państw strefy euro. Po raz pierwszy od 45 lat rząd kraju ogłosił, że spodziewana jest nadwyżka budżetowa, mimo że wcześniej przewidywane było osiągnięcie tego wyniku dopiero w 2020 roku. Portugalska gospodarka jest w znacznym stopniu zależna od eksportu i turystyki. Od lat rząd czyni wysiłki w kierunku zwiększenia udziału innych sektorów, w tym IT i usług, w PKB kraju.

Okres trwającego wzrostu gospodarczego zahamowała pandemia COVID-19, która w znacznym stopniu osłabiła portugalską gospodarkę. Duża zależność od wpływów z turystyki (15% wpływów do PKB) sprawiła, że **Portugalia stała się jednym z krajów członkowskich UE, który najbardziej ucierpiał wskutek pandemii COVID-19**. Krajowi eksperci przewidywali, że w 2020 r. spadek PKB Portugalii może być nawet na poziomie dwucyfrowym (ok. 12% - szacunki z września 2020 roku). Jednakże według analiz Banku Centralnego Portugalii gospodarka kraju zmalała o ok. 9%. Podobne przewidywania przedstawiła DG ECFIN, która szacuje, że PKB kraju zmniejszyło się o 9,3%, natomiast w 2021 r. wzrośnie o 5,4%, natomiast w 2022 r. – o 3,5%. Eksperci szacują, że gospodarka państwa nie osiągnie poziomu sprzed kryzysu wywołanego pandemią do końca 2021 roku.

W lipcu 2020 r. rząd Portugalii opublikował plan mający na celu ożywienie gospodarcze kraju. Zakłada on m.in. wzrost środków publicznych przeznaczonych na projekty infrastrukturalne, w tym rozwój linii metra w Lizbonie i Porto oraz budowę nowego mostu nad rzeką Duoro.

Na skutek pandemii Covid-19 spadek PKB Portugalii w 2020 r. był na poziomie -8,4%, jednakże w 2021 r. nastąpiło odbicie gospodarcze i PKB kraju wzrosło do 4,9%. Według prognoz Komisji Europejskiej PKB Portugalii wzrośnie w 2022 r. o 5,5%, natomiast w 2023 r. – o 2,6%.

W komunikacie opublikowanym na zakończenie konsultacji Art. IV odnotowano, że w **2021 r. wzrost gospodarczy w Portugalii wyniósł 4,9%**, napędzany przez prywatną konsumpcję, inwestycje, eksport towarów oraz stopniowo poprawiającą się sytuację w sektorze turystyki. **Stopa bezrobocia spadła do poziomu sprzed kryzysu**, dzięki rosnącym wskaźnikom zatrudnienia i uczestnictwa w rynku pracy. Podczas gdy na początku 2022 r. wzrost umocnił się, to, wg ekonomistów MFW, **wojna w Ukrainie przyczyni się do obniżenia ożywienia w pozostałych miesiącach br.**, mając na uwadze takie czynniki jak: **i) znaczące pogorszenie popytu zewnętrznego; ii) wyższe ceny surowców; iii) długo utrzymujące się zakłócenia po stronie podaży; iv) niższe zaufanie do rynku oraz v) zacieśnione warunki finansowania**. W dwóch kolejnych latach, zdaniem ekspertów Funduszu, tempo wzrostu PKB ma wynieść odpowiednio: 5,8% i 1,9%. Natomiast inflacja, która przyspieszyła na skutek wyższych cen surowców, ma osiągnąć średnio 6,1% w 2022 r., a następnie zmniejszyć się do 3,5% w 2023 r.

Według najnowszych raportów zdolności kredytowej Portugalia oceniana jest na poziomie BBB (S&P i Fitch – ostatnia aktualizacja: maj 2022 r.) z perspektywą pozytywną oraz Baa2 (Moody's) z perspektywą stabilną (aktualizacja: wrzesień 2022 roku).

Według publikacji „CIA World Factbook” w 2017 r. struktura dochodu narodowego Portugalii przedstawiała się następująco: rolnictwo: 2,2%; przemysł: 22,1%; usługi: 75,7%.

Do najważniejszych sektorów portugalskiej gospodarki w 2018 r. należały: handel hurtowy i detaliczny, transport, usługi związane z zakwaterowaniem i usługi gastronomiczne (24,9% PKB), działalność związana z administracją publiczną, obronnością, edukacją, opieką zdrowotną i pomocą społeczną (19,1%) i przemysł (18,5%).

Większość przemysłu, przedsiębiorstw i instytucji finansowych koncentruje się w obszarach metropolitalnych Lizbony i Porto. Okręgi Setúbal, Aveiro, Braga, Coimbra i Leiria są największymi ośrodkami gospodarczymi poza tymi dwoma głównymi obszarami.

Do głównych przedsiębiorstw państwowych należą m.in.: Águas de Portugal (dostawca wody), Caixa Geral de Depósitos (bankowość), Comboios de Portugal (koleje), Companhia das Lezírias (rolnictwo) i RTP (media). Niektóre były podmioty państwowe są zarządzane przez państwowy holding Parpública, który jest udziałowcem kilku przedsiębiorstw publicznych i prywatnych. Wśród byłych przedsiębiorstw państwowych, które zostały niedawno sprywatyzowane, są: CTT (usługi pocztowe), TAP Portugal (linie lotnicze) i ANA (lotniska).

Spółki notowane na giełdzie Euronext w Lizbonie, to m.in.: EDP, Galp, Jerónimo Martins, Mota-Engil, Novabase, Semapa, Portucel Soporcel, Portugal Telecom i Sonae. Należą one do największych przedsiębiorstw w Portugalii pod względem liczby pracowników, dochodu netto lub udziału w rynku międzynarodowym. Euronext Lisbon jest główną giełdą papierów wartościowych w Portugalii i jest częścią NYSE Euronext – pierwszej światowej giełdy papierów wartościowych. PSI-20 jest najbardziej selektywnym i szeroko znanym portugalskim indeksem giełdowym.

Portugalia leży na przecięciu szlaków handlowych i inwestycyjnych pozostałych rynków **portugalskojęzycznych**, z którymi Portugalia posiada szersze umowy dwustronne (np. z Brazylią dot. unikania podwójnego opodatkowania czy ochrony inwestycji). Ponadto ze swoimi byłymi koloniami (niektóre uzyskały niepodległość dopiero w 1975 r.) Portugalie łączą wielowiekowe więzi gospodarcze, które przetrwały do dziś. Kraj ten może być dla polskich przedsiębiorstw przyczółkiem do dalszej ekspansji na rynki państw luzofońskich, liczących około 250 mln mieszkańców.

Handel

Do największych partnerów handlowych Portugalii pod względem eksportu w 2020 r. należały: Hiszpania (25,4% eksportu Portugalii ogółem), Francja (13,6%), Niemcy (11,9%), Wielka Brytania (5,7%), Stany Zjednoczone (5,0%) oraz Włochy (4,%). W 2020 r. główne salda deficytu nadal były rejestrowane w transakcjach towarowych z Hiszpanią, Niemcami i Chinami. Najwyższe salda nadwyżki odnotowano w transakcjach z Francją, USA i UK.

Główne towary eksportowe Portugalii to: pojazdy i samochody, części do pojazdów silnikowych, maszyny i urządzenia, metale, produkty rolne, tworzywa sztuczne i guma, produkty chemiczne, produkty spożywcze, odzież, surowce mineralne i paliwa.

Do największych partnerów handlowych Portugalii pod względem importu w 2020 r. należały: Hiszpania (32,4% importu Portugalii ogółem), Niemcy (13,3%), Francja (7,5%), Holandia (5,5%) oraz Włochy (5,2%). Import z państw członkowskich UE wynosi 76% całości importu Portugalii.

Główne towary importowane do Portugalii to: maszyny i urządzenia, pojazdy i inne materiały transportowe, produkty chemiczne, produkty rolne, surowce mineralne i paliwa, metale nieszlachetne, tworzywa sztuczne i guma, produkty spożywcze, materiały tekstylne.

Turystyka

Niewątpliwie motorem napędowym portugalskiej gospodarki jest bardzo rozwinięta **branża turystyczna**. Z liczbą ludności oscylującą wokół 10 mln Portugalia rokrocznie przyciąga 20 mln turystów z całego świata (w tym 250 tys. z Polski), a w samym 2018 r. w kraju zbudowano ponad 40 nowych hoteli. Stanowi to atrakcyjną szansę dla polskich firm budowlanych lub poddostawców dostarczających materiały budowlane. Dodatkowym obszarem, w którym przedsiębiorstwa te mogą zidentyfikować możliwości biznesowe jest **renowacja** kamienic w zabytkowych dzielnicach portugalskich miast (szczególnie w Lizbonie i Porto) – ulegających zniszczeniu w wyniku upływu czasu i masowej turystyki.

W 2019 r. Portugalia odnotowała rekordową liczbę turystów – 27 mln osób odwiedziło kraj. Ogółem był to wzrost o 7,3% w porównaniu do roku 2018. Najpopularniejszymi kierunkami podróży turystów były: Lizbona, Porto, Fatima, portugalska Riwiera i Algarve.

Szacuje się, że przychody sektora turystycznego w 2019 r. stanowiły 17% PKB kraju. Jest to jeden z najwyższych wskaźników wśród państw Europy Południowej. Największą grupę turystów zagranicznych stanowili obywatele Wielkiej Brytanii (9,38 mln osób), Niemiec (5,88 mln osób) i Hiszpanii (5,22 mln osób).

W związku z trwającą pandemią COVID-19 szacuje się, że od stycznia do września 2020 r. przychody branży turystycznej obniżyły się o przynajmniej 65% w porównaniu z analogicznym okresem w 2019 roku. Spadek liczby turystów zagranicznych wyniósł blisko 74%. Co z kolei – zdaniem ekspertów – wpłynęło na zmniejszenie się portugalskiego PKB o przynajmniej 2%.

W ramach kampanii promującej krajową turystykę rząd zachęca obcokrajowców do przyjazdu do Portugalii i pracy zdalnej. Ponadto zachęca emerytów z innych państw do przeprowadzki do Portugalii.

Władze Portugalii szacują, że przychody z tytułu turystyki w 2021 r. wyniosły ok. 9 mld euro i były o połowę mniejsze niż w 2019 roku (18 mld euro). Ponadto według prognoz rynek turystyczny odzyska poziom sprzed pandemii dopiero w 2023 roku.

Inwestycje

Wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) w Portugalii wzrosła do 8 mld USD w 2021 r., w porównaniu do 7,7 mld USD rok wcześniej. We wspomnianym roku całkowity wynik BIZ wyniósł 175,5 mld USD. Sektorowa analiza aktywności gospodarczej pokazuje, że 38% bezpośrednich inwestycji zagranicznych w energię elektryczną, gaz i wodę pochodzi z Chin, natomiast 31% inwestycji produkcyjnych z Wielkiej Brytanii. Głównymi inwestorami są Stany Zjednoczone (15% BIZ w Portugalii ogółem), Francja (14,5%), Wielka Brytania (12 %) oraz Hiszpania (11,5%).

W 2021 r. firmy spoza Portugalii zainwestowały w tym kraju rekordową kwotę ponad 2,7 mld euro - wynika z danych rządowej Agencji ds. Przedsiębiorstw i Handlu Zagranicznego Portugalii (AICEP). Oznacza to, że przekroczyła o ponad 200 proc. sumę środków zainwestowanych przez inwestorów spoza tego kraju w 2019 r., który dotychczas był rekordowy.

Przyciągnięcie BIZ jest uznawane za priorytet przez rząd portugalski. Kraj ten rozpoczął ostatnio rozwój odnawialnych źródeł energii, w szczególności energii słonecznej (Portugalia posiada drugą co do wielkości elektrownię słoneczną na świecie) oraz energii fal morskich. Sektory te mogą zapewnić nowe możliwości dla inwestorów zagranicznych w przemyśle informatycznym i turystycznym. Portugalia utworzyła również "wolne strefy" celem wzmocnienia inwestycji opartych na technologii. Program „obywatelstwo dzięki inwestycji” (*Citizenship by Investment; CBI*) oferowany przez portugalski program „Golden Visa Offers” stanowi szybką drogę do uzyskania obywatelstwa przez inwestorów spoza UE w ciągu sześciu lat. Program wymaga zainwestowania 350 000 EUR w portugalskie przedsiębiorstwa lub 280 000 EUR w przedsiębiorstwa podlegające rewitalizacji. Rząd uruchomił również program hostingowy "Startup Visa" dla inwestorów zagranicznych, którzy chcą rozwijać nowe projekty w kraju.

W rankingu Banku Światowego dotyczącym łatwości w prowadzeniu biznesu za 2020 r. Portugalia znalazła się na 39. miejscu (spośród 190.).

Możliwości inwestycyjne

Zagraniczne przedsiębiorstwa założone w Portugalii coraz częściej korzystają z dotacji, ułatwień formalnych przy zakładaniu przedsiębiorstwa, zachęt finansowych, takich jak częściowe finansowanie projektu (od 15% do 50% kwoty inwestycji w projekt turystyczny) oraz licznych bonifikat regionalnych.

Portugalska Agencja Inwestycyjna (AICEP) regularnie publikuje informacje o możliwościach inwestycyjnych na swojej stronie internetowej (www.portugalglobal.pt/EN). Sektory o dużym potencjale to obecnie m.in:

- inwestycje turystyczne w Dolinie Douro i w regionie Alentejo;
- projekty rolno-spożywcze w regionie Alentejo (biopaliwa, oliwa z oliwek, owoce, kwiaty itp.);
- projekty inwestycji leśnych na terenie całego kraju.

AICEP posiada także biuro w Warszawie, znajdujące się przy ul. Ateńskiej 37 w Warszawie. Inne sektory uznane przez władze kraju za priorytetowe pod względem inwestycyjnym:

- biotechnologia;
- centra usług wspólnych (call center i infrastruktura towarzysząca);
- sektory elektryczny i elektroniczny (w tym szczególnie alternatywne źródła energii);
- chemia o wysokiej wartości dodanej (np. polimery itp.);
- NICT (nowe technologie informacyjne i komunikacyjne);
- wysokiej jakości usługi turystyczne.

3. Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

Podstawowe znaczenie posiadają uregulowania Traktatu Akcesyjnego Polski do UE, które weszły w życie z dniem 1 maja 2004 roku. Szereg kwestii związanych ze współpracą gospodarczą regulują bilateralne umowy międzyrządowe.

Umowa o wzajemnym popieraniu i ochronie inwestycji (intra-EU BIT) została wypowiedziana przez stronę polską. Termin obowiązywania umowy minął w dn. 3 sierpnia 2019 r.

4. Wymiana handlowa Polski z Portugalią (dane w mln EUR)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika 2020 =100	2021 I-VI	2022 I-VI	Dynamika I-VI 2021 = 100
Eksport	747	885	974	1 120	1 261	1 714	135,9 %	848	999	117,8 %
Import	591	713	901	919	808	1 023	126,6 %	504	572	113,5 %
Obroty	1338	1 598	1 875	2 039	2 069	2 737	132,3 %	1352	1571	116,2 %
Saldo	156	172	73	201	453	691		344	427	

Źródło: GUS

Według danych GUS za 2021 r. Portugalia zajmuje 26. miejsce pod względem wartości eksportu (17. miejsce wśród państw członkowskich UE) oraz 38. miejsce pod względem polskiego importu (11. miejsce wśród państw członkowskich UE).

Polska od lat odnotowuje dodatni bilans handlowy w obrocie towarowym z Portugalią, który stale wzrasta od 2013 roku. W 2021 r. dodatnie saldo obrotów towarowych na korzyść Polski osiągnęło najwyższy jak dotychczas poziom, tj. 691 mln euro.

Według danych GUS wartość polskiego eksportu do Portugalii w 2021 r. **osiągnęła rekordowy poziom ok. 1,7 mld euro**, co stanowiło wzrost o ponad 35% r/r. Z kolei wartość importu wzrosła o 26,6% w porównaniu do poprzedniego roku i wyniosła ok 1 mln euro. Tym samym przewyższony został poziom sprzed pandemii Covid-19. W efekcie obroty handlowe osiągnęły rekordowy poziom ponad 2,7 mld euro. Tym samym wzrosły o ok. 32% r/r. Biorąc pod uwagę światowy kryzys wywołany trwającą pandemią COVID-19, jest to wynik zadowalający.

Od 2013 r. wartość polskiego eksportu do Portugalii wzrosła ponad **dwukrotnie**.

Według danych za II kwartał 2022 r. eksport wzrósł o prawie 18% w porównaniu z rokiem 2021 i wyniósł ok. 1 mld euro, import natomiast wzrósł o 13,5% i wyniósł ok. 572 mln euro.

Polski eksport do Portugalii w 2021 r. objął przede wszystkim wyroby przemysłu elektromaszynowego – 689,6 mln euro (wzrost o 40,8% w porównaniu do 2020 r., ok. 40,6% udziału w PL eksporcie do PT ogółem), wyroby przemysłu chemicznego – 574,5 mln euro (wzrost o 60,9%; ok. 33,8% udziału) i artykuły rolno-spożywcze – 181,7 mln euro (wzrost o 12,9%; 10,7% udziału).

Głównymi towarami eksportowanymi do Portugalii w 2021 r. były: katalizatory, silniki spalinowe, aparatura odbiorcza dla telewizji, statki, meble, papierosy, mięso.

Polski import z Portugalii w 2021 r. objął przede wszystkim wyroby przemysłu elektromaszynowego – 345,3 mln euro (wzrost o ok. 41,2% w por. do 2020 r.; ok. 35,7% udziału w PL imporcie z PT ogółem), wyroby przemysłu lekkiego – 165,8 mln euro (spadek o 8,7%; udział – ok. 17,2%) i wyroby przemysłu drzewno-papierniczego – 128,2 mln euro (wzrost o ok. 35,9%; udział – 13,3%).

Głównymi towarami importowanymi z Portugalii w 2021 r. były: samochody osobowe, masa celulozowa, obuwie, wino, części i akcesoria samochodów, meble, druty, kable i przewody elektryczne.

5. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa*

Inwestycje zagraniczne Portugalii w Polsce i Polski w Portugalii w 2021 r. (w mln EUR)

Kraj	Akcje i udziały kapitałowe	Reinwestycje zysków	Instrumenty dłużne netto	Ogółem dochody	Skumulowane BIZ na koniec 2021
Portugalia	1 454,5	-114,5	173,2	-81,3	1 627,7
Polska	25,8	-1,0	4,3	0,5	30,1

Źródło: NBP

Inwestycje portugalskie w Polsce

Według danych NBP wartość portugalskiego kapitału zainwestowanego w Polsce na koniec 2021 r. wyniosła **1, 627 mld euro** (w 2020 r. - 968,0 mln euro, w 2019 r. – 1,208 mld euro). We wspomnianym roku zanotowano wycofanie bezpośrednich portugalskich inwestycji zagranicznych z Polski na poziomie -150,7 mln euro (napływ 59,5 mln euro w 2020 r.), natomiast straty portugalskich inwestorów z tytułu zainwestowanego w Polsce kapitału w postaci inwestycji bezpośrednich wyniosły -81,3 mln euro (dochód 44,3 mln euro w 2020 roku). W 2020 r. nastąpił spadek wartości portugalskich BIZ i napływu portugalskiego kapitału.

Według danych GUS na koniec 2020 r. zarejestrowano w Polsce **159 podmiotów z udziałem kapitału portugalskiego**.

Portugalskie inwestycje w Polsce są obecne w branżach tj. **handel i usługi** (m.in. Eurocash, Jerónimo Martin ze sklepami Biedronka i Hebe, Brisa), **nieruchomości i branża deweloperska** (m.in. Amorim Revestimentos S.A./Dom Korkowy), **budownictwo** (m.in. Mota-Engil, Grupa Martifer, Engenharia, Tabiq Eudeco, MSF), **przemysł** (m.in. Colep CCL, Simoldes Plásticos, Microplásticos, Grupa BA, CARFI, RTE), **branża chemiczna** (Colquímica), **sektor odnawialnych źródeł energii** (m.in. EDP Renováveis), **sektor finansowo-bankowy** (m.in. SIBS International, Bank BCP/Banco Comercial Português – właściciel Banku Millennium, PayUp), **branża odzieżowa** (m.in. Parfois).

Szacuje się, że portugalskie przedsiębiorstwa stworzyły ponad **70 tysięcy** miejsc pracy w Polsce.

Jedne z ostatnich portugalskich inwestycji w Polsce:

W grudniu 2018 r. została podpisana umowa między Pomorską Specjalną Strefą Ekonomiczną a RTE Poland Sp. z o. o. (spółka córka portugalskiego RTE S.A., jednego z największych producentów rowerów w Europie). Firma wybuduje w Brześciu Kujawskim zakład produkcji rowerów o nakładach inwestycyjnych rzędu 80 mln PLN i zatrudnieniu 70 osób (wyłącza sprzedaż do sieci Decathlon).

W listopadzie 2019 r. portugalskie przedsiębiorstwo Logoplaste Group poinformowało o podpisaniu umowy dot. zakupu większościowego pakietu akcji polskiej firmy Masterchem, będącej jednym z czołowych krajowych producentów opakowań PET. Transakcja podlegała zatwierdzeniu przez organy regulacyjne i zgodnie z planem zakończyła się w I kwartale 2020 roku.

Inwestycje polskie w Portugalii

Według danych NBP wartość polskiego kapitału zainwestowanego w Portugalii na koniec 2021 r. wyniosła **30,1 mln euro** (w 2020 r. - 80,2 mln euro, w 2019 r. – 60,8 mln euro). Z kolei dochody z tytułu polskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Portugalii stanowiły 0,5 mln euro (1,7 mln euro w 2020, 2,3 mln euro w 2019 r.). W 2021 roku polski kapitał o wartości -35,4 mln euro został wycofany z Portugalii (napływ 13,1 mln euro w 2020r, napływ 4,8 mln euro w 2019 r.)

Spośród polskich inwestorów obecnych na rynku portugalskim można wymienić firmy tj. Assecos (branża IT), X- Trade Brokers (pośrednictwo w zakresie obrotu papierami wartościowymi), New World Polska Sp. z o.o. (pośrednictwo w obrocie tekstyliami i odzieżą), Inglot (branża kosmetyczna; sklepy na bazie franczyzy) oraz Irena Eris i Bielenda (branża kosmetyczna).

Perspektywiczne sektory, w których polskie firmy mogą znaleźć przewagę konkurencyjną:

- Produkcja pozostałych maszyn i urządzeń ,
- Produkcja metali oraz metalowych wyrobów gotowych (z wyłączeniem maszyn i urządzeń)
- Branża tekstylna-odzieżowa
- Produkcja wyrobów z surowców niemetalicznych
- Produkcja drewna, papieru; poligrafia i reprodukcja
- Górnictwo i wydobywanie

**Materiał przygotowany na podstawie informacji Export Intelligence oraz danych NBP*

6. Dostęp do rynku

Wraz z członkostwem Polski w UE zostały usunięte wszelkie ograniczenia ilościowe i pozataryfowe w obrocie handlowym z Portugalią. Warunki dostępu dla polskich towarów i usług wynikające z portugalskich przepisów są jednakowe dla wszystkich eksporterów i przedsiębiorców z państw członkowskich UE.

Bariery wejścia na rynek portugalski*:

- opóźnienia w płatnościach (w sektorze prywatnym średnio 30 dni, w publicznym nawet 90 dni),
- system podatkowy (7-stopniowa progresywna skala podatkowa),
- bariera językowa (ograniczona znajomość jęz. angielskiego),
- biurokracja w urzędach portugalskich,
- licencje, koncesje i zezwolenia (pomimo jednolitych przepisów na szczeblu UE),

**Informacje opracowane przez ZBH w Lizbonie*

7. Dane kontaktowe

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Lizbonie

Adres: Avenida das Descobertas 2, 1400-092 Lizbona

Tel.: + 351 213 041 410

Fax: +351 213 041 429

E-mail: lizbona.amb.sekretariat@msz.gov.pl

Strona internetowa: <https://lizbona.msz.gov.pl/pl/>

Ambasada Republiki Portugalskiej w Warszawie

Adres: ul. Ateńska 37, 03-978 Warszawa

Tel.: + 48 22 511 10 10, + 48 22 511 10 11, + 48 22 511 10 12

Fax: + 48 22 511 10 13

E-mail: varsovia@mne.pt

Strona internetowa: <http://ambasada-portugalii.pl/pl/>

Zagraniczne Biuro Handlowe (ZBH) PAIH w Lizbonie

Adres: Avenida da Liberdade 69, 1250-140 Lizbona

Tel.: +351 932 822 648

E-mail: dariusz.duda@paih.gov.pl

Strona internetowa: <https://portugal.trade.gov.pl/pl/>

Polsko-Portugalska Izba Gospodarcza

Adres: ul. Rejtana 17 lok. 32, piętro 8, 02-516 Warszawa

Tel.: + 48 22 400 76 60

E-mail: info@ppcc.pl

Strona internetowa: <https://ppcc.pl>

Opracowanie:

Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej

Ministerstwo Rozwoju i Technologii

Październik 2022 r.